

गृत्समद (आङ्गिरसः शौनहोत्रः पश्चाद्) भार्गवः शौनकः। ब्रह्मणस्पतिः। जगती।

ऋजुरिच्छंसौ वनवद्वनुष्यतो दैवयन्निददैवयन्तमभ्यसत्।

सुप्रावीरिद्वनवत्पृत्सु दुष्टं यज्वेदयज्योर्वि भजाति भोजनम्॥ २.०२६.०१

ऋजुः- आर्जवसम्पन्नः। इत्- एव। शंसः- मन्त्रस्तुतः। वनुष्यतः- सम्भक्तृन्। वनवत्- सम्भजेत्।
अदेवयन्तम्- अन्धकारे। देवयन्- प्रकाशं यच्छन्। अभ्यसत्- अन्धकारमभिभूयात्। सुप्रावीः-
शोभनरक्षकः। पृत्सु- युद्धेषु। दुस्तरम्- तरीतुमशक्यं वलम्। वनवत्- हिंस्यात्। यज्वा- दाता
सन्। अयज्योः- अदातुर्लोभिनः। भोजनम्- भोगम्। वि भजाति- अन्येभ्यः प्रयच्छति॥१॥

यजस्व वीर प्र विहि मनायतो भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रतूर्ये।

हविष्कृणुष्व सुभगो यथाससि ब्रह्मणस्पतेरव आ वृणीमहे॥ २.०२६.०२

वीर- वीर्यसम्पन्न। यजस्व- पूजय। प्र- प्रकर्षेण। मनायतः- मानसान् देवान् प्रति। विहि- गच्छ।
वृत्रतूर्ये- वृत्रहिंसायां सत्याम्। भद्रम्- कल्याणमयम्। मनः- चित्तम्। कृणुष्व- कुरु। सुभगः-
सौभाग्यवान्। यथाससि- यथा भवसि तथा। हविः- हव्यम्। कृणुष्व- कुरु। ब्रह्मणस्पतेः-
मेधाधिदेवतायाः। अवः- रक्षाम्। आ वृणीमहे- प्रार्थयामहे॥२॥

स इज्जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धना नृभिः।

देवानां यः पितरमाविवासति श्रद्धामना हविषा ब्रह्मणस्पतिम्॥ २.०२६.०३

यः। देवानाम्- देवतानाम्। पितरम्- पालकम्। ब्रह्मणस्पतिम्- मेधाधिदैवतम्। श्रद्धामनाः-
श्रद्धायुक्तचित्तः। हविषा- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्येन। आविवासति- परिचरति। सः। इत्-
एव। जनेन विशा जन्मना पुत्रैः नृभिः- अभिजनेन। वाजम्- सम्पदम्। भरते॥३॥

यो अस्मै हव्यैर्घृतवद्भिरविधत्स्व तं प्राचा नयति ब्रह्मणस्पतिः।

उरुष्यतीमंहसो रक्षती रिषोऽहोश्चिदस्मा उरुचक्रिरद्भुतः ॥ २.०२६.०४

यः । अस्मै- एतस्मै । घृतवद्भिः- दीप्तिमद्भिः । हव्यैः- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यैः । अविधत्-
परिचरति । तम् । ब्रह्मणस्पतिः । प्राचा- सनातनसन्मार्गेण । प्र नयति । ईम्- एनम् । अंहसः-
पापात् । उरुष्यति- रक्षति । रिषः अंहः- हिंसातः । रक्षति- पालयति । अस्मै- एतस्मै यजमानाय ।
उरुचक्रिः- बहुकर्मकारः । अद्भुतः- आश्चर्यकरो भवत्याचार्यो भवतीति सायणः ॥४॥

Dr. Rangraha